

Posudek na diplomovou práci

„Pojetí sociální spravedlnosti“

Petra Kratochvíla

Ústav politologie, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze

Předložená diplomová práce se zaměřuje na důležité téma koncepce sociální spravedlnosti a zkoumá, zda a jak je přítomno či nepřítomno v jednotlivých politických filosofích. Koncentruje se především na liberální teorii spravedlnosti Johna Rawlse a její vztah k sociální dimenzi spravedlnosti a na non-egalitární libertariánskou teorii spravedlnosti Roberta Nozicka a její zpochybnění pojetí sociální spravedlnosti. Nezůstává však pouze u jejich rozboru, provádí totiž zkoumání těchto teorií a koncepcí nejen z interního analytického hlediska, ale také z hlediska externí kritiky, jež nabízí různě odstupňované přijetí či odmítnutí jednotlivých prvků zkoumaných teorií z perspektivy globálního aspektu sociální spravedlnosti a z perspektivy koncepce veřejného rozumu. Mapováním těchto perspektiv otevírá autor práce nové otázky, jež zkoumané teorie nebyly schopny dostatečně formulovat.

Výkladová linie diplomové se po úvodní části odvíjí od kapitoly o pojmu sociální spravedlnosti obecně. Zaměřuje se na procedurální a materiální dimenze sociální spravedlnosti a rozebírá historický rozměr zpracovávaného tématu. Poté zkoumá kritiku analyzovaného konceptu a ústí v rozbor hlavních argumentů jeho obhajoby.

Následující dvě kapitoly jsou hlavním výchozím předmětem rozboru práce. Kapitola 2 zkoumá Rawlsovu teorii spravedlnosti jakožto férovosti a její základní aspekty: původní situaci a principy spravedlnosti, jež analyticky vztahuje k sociální spravedlnosti. Třetí kapitola se věnuje Nozickově zpochybnění pojetí sociální spravedlnosti, kterou však autor nazývá Nozickovým pojetím sociální spravedlnosti, což by patrně Nozick sám odmítl. Nicméně vlastní zpracování tohoto zpochybnění je autorem diplomové práce provedeno prostřednictvím adekvátní analýzy jednotlivých konstitutivních složek Nozickovy teorie: koncept oprávnění, principy nabytí a převodu majetku, modelová koncepce; včetně polemiky Nozicka s Rawlsem.

Další dvě kapitoly problematizují udržitelnost Nozickových argumentů a rovněž meze Rawlsovy teorie v souladu s tematizováním globálního obratu v teoriích spravedlnosti. Zde autor překračuje analyzované teorie a přínosným způsobem rozvíjí své úvahy o alternativním politickém uspořádání. Analyzuje a rozvíjí prvky kritického konceptu globálních chudých ve

vztahu k procesu globalizace a věnuje se třem alternativním teoretickým způsobům odstraňování sociální nespravedlnosti, za první, levicově libertariánské koncepci, za druhou koncepci odpovědnosti, a za třetí koncepci extraterritoriálního uznání globálních chudých. Následně se autor věnuje tématu veřejného rozumu a jeho jednotlivým aspektům a demokratickým, sociálním a konsensuálním deficitům, které ukazují limity, jež autor naznačil ve druhé kapitole a jež se vztahují k míře kompatibility různých koncepcí sociální spravedlnosti.

Petr Kratochvíl prokázal znalost základních názorů a argumentů a zároveň si ponechal prostor pro své další analýzy jednotlivých problémů, jež by mohly být podrobněji rozebrány. Doporučuji pokračování zpracování vybraných částí tématu v jeho odborných článcích, které by mu umožnily systematické porozumění jednotlivým problémům v rámci celkového rozboru daného tématu sociální spravedlnosti.

Autor diplomové práce svým textem dosvědčil, že je schopen analyzovat téma koncepcí sociální spravedlnosti adekvátním způsobem, který se očekává od studentské práce. Je zjevné, že byl schopen nastudovat důležité texty v české i zahraniční literatuře. Evidentní je rovněž autorova schopnost vyjadřování v českém jazyce, právě tak jako jeho schopnost uvádění získaných zdrojů v koncepčně uspořádané a strukturované kapitoly. Autor prokázal, že jeho schopnost zpracovat téma dané oblasti zkoumání je vyhovující. Jeho práce splňuje požadavky standardně kladené na diplomovou práci v daném oboru. Doporučuji ji k obhajobě.

Praha, 12. září 2010

PhDr. Marek Hrubec, PhD.

Centrum globálních studií AV ČR a FF UK